

Postaraj sa u svůj kroj II.
Žehlení a správné oblékání dětského kroje
sobota 12. dubna 2014, tvrz Hluk

- souborový kroj musí být vždy čistý
- děvčata si oblékají silonové punčocháče tělové barvy
- pokud mají děvčata delší vlasy, zaplétá se cop, do kterého se na konci vplétá červená stuha
- chlapci i děvčata mají obuty cvičky – spartakiádky nebo černé polobotky
- chlapci oblékají košili vždy do „gatí“, zástěra se uvazuje dopředu na „trháč“ (suk)

Údržba hluckého kroje praní, žehlení a jeho skladování

- ne všechny krojové součásti můžeme prát. Doporučuje se dát do čistírny jupky plyšky, kordule, fěrtůšky, výšivky, soukenné nohavice, lajble a haleny
- plátěné věci se perou v pračce na 60°C nebo na vyvářku
- u mužské košile *dudovice* bychom měli zjistit, zda výšivka ve vodě pouští. Pokud nepouští, pereme košili celou, jinak se musí vypárat výšivka. Oprané věci necháme usušit.
- pokud pereme košile s výšivkou, je možné použít ubrousky zabranující zabarvení prádla
- při praní v žádném případě nepoužívejte aviváž (snižuje se tak schopnost tkaniny absorbovat škrob)

Žehlení kroje – obecné zásady

- je nutné zvolit správnou teplotu žehličky: žehlí se na 150°C (to je druhý stupeň)
- pokud máte napařovací žehličku, vypněte funkci napařování (každým napařením se látka stává měkkou, poddajnou)
- funkce napařování se doporučuje používat pouze na přežehlení a upravení kroje (souborového kroje), který byl nošen krátkou chvílí
- pokud máte rukávničky, používejte je na žehlení rukávů
- prádlo musí být vlhké, ale ne mokré, jinak se škrob začne lepit na žehličku a žmolkovatí
- žehličku je vhodné rozehrát na střední stupeň – při vyšší nebo naopak nižší teplotě se škrob lepí na žehličku - tvoří jemné šupinky, které se připečou na žehlicí plochu, zhnědnou a zanechávají na prádle tmavé skvrny, nebo také celá plocha prádla zežloutne a zhnědne.
- na přežehlení souborového kroje lze použít škrob ve spreji

Skladování krojů

- kroje se nejlépe skladují v „šuplkostnech“ – komodách, papírových krabicích nebo kufrech
- je vhodné, jednotlivé krojové součásti proložit čistým (balicím) papírem nebo nějakým plátnem (i starým – třeba starým ložním prádlem či prostěradly). V žádném případě se nesmí používat igelit – naškrobené věci pod igelitem žloutnou!!!
- vyžehlené a naškrobené spodničky a fěrtůšky skladujeme vodorovně, navlečené na niti (aby držely tvar)
- uvázané šátky vycpeme novinami a můžeme vložit do nějaké misky, aby šátek neležel. Jednou za čas (nelépe po půl roce) je třeba kraj vyvětrat a doplnit přípravky proti molům

Praní a žehlení souborového kroje apod.

Plátěné věci (souborový kroj, třaslavice, natahačky, sámkovice) vypereme na 60°C nebo vyvaříme, poté počkáme, až uschnou.

Recept na škrobicí lázeň:

- do lavoru napustíme cca 10 cm studené vody
- rozpustíme ½ sáčku Unipretu

Škrob se musí za míchání celý rozpustit a musí být hustý a nesmí dělat hrudky. Do takto připraveného škrobu namočíme plátěné svršky. Necháme i několik hodin. Poté rukou stahujeme vodu a necháme proschnout.

Nikdy nenechávejte usušit na prudkém slunko, prádlo by zežloutlo!!! Žehlíme buď vlhké, nebo nakropíme. Vlhký díl

začneme žehlit obyčejnou elektrickou žehličkou (nebo napařovačkou s vypnutým napařováním) na nejvyšší teplotu, až je díl úplně suchý. Při žehlení dáváme pozor, aby se škrob nespálil – nezežloutl.

Žehlení spodniček

Spodničky opereme na 90°C a necháme uschnout.

Recept na škrobicí lázeň (na dvě spodničky):

- 1 l vody
- 3 lžice škrobu
- 1 lžice Boraxu (aby se plátno nelepilo)
- malinko modřenky (ale nemusí být)

Borax rozpustíme v teplé vodě. Za stálého míchání rozpustíme škrob, poté smícháme rozpuštěný Borax

se škrobem. Spodničky ponoříme do škrobové lázně. Chvilí (cca 3 minuty) promačkáváme rukama tak, aby se škrob dostal rovnoměrně do všech částí oděvu. Tento postup opakujeme nejméně dvakrát. Poté spodničky vyždímáme rukama. Po naškrobení spodničky zabalíme do nějaké bavlněné látky, ubrusu či staré osušky a počkáme (asi dvě hodiny), až látka vpije přebytečnou vodu, nebo necháme spodnice půl dne odležet a pak žehlíme.

Žehlíme je vlhké. Vlhký díl začneme žehlit obyčejnou elektrickou žehličkou (nebo napařovačkou s vypnutým napařováním) na nejvyšší teplotu, až je díl úplně suchý. Při žehlení dáváme pozor, aby se škrob nespálil – nezežloutl. Spodničky žehlíme z líce a skládáme ruličky.

Recept na škrobicí lázeň bez Boraxu (na dvě spodničky):

- 1 l vody
- 3 lžice škrobu
- jádrové mýdlo

Jádrové mýdlo nastroháme a hrst dáme do horké vody rozpustit. Poté tuto směs nalijeme do rozpuštěného škrobu. Vše důkladně promícháme, aby v lázni nebyly hrudky.

Tyto varianty škrobové lázně se mohou použít i na škrobení pánských košil – červenice a dudovice.

Ošetřování krojové obuvi

Manželé Zlatuše a Petr Hejdovi, výrobci tradiční krojové obuvi a opasků, doporučují následující péči o krojovou obuv:

Péče o usňové výrobky je mimořádně důležitá!

Useň (kůže) je přírodní, velmi odolný materiál s dlouhou životností. Chceme-li krásu kůže a její přirozený vzhled uchovat co nejdéle, musíme o ni pečovat.

Pokud nejsou boty řádně ošetřovány, dochází u nich k trvalému poškození, popraskání, ztrátě barvy a zkrácení životnosti vlivem působení vlhkosti a potu.

K základní péči o obuv patří krémování vhodnými přípravky na hladké usně (krémy, balzámy).

Po vyzutí napněte obuv na napínáky odpovídající velikosti nebo lehce vycpěte novinovým papírem. Obuv zbavte nečistot vlhkým hadříkem, po uschnutí ji natřete tenkou vrstvou krému na hladkou useň a vyleštěte měkkým hadříkem nebo kartáčem na boty.

Ke skladování používejte látkové nebo papírové obaly. Holínky skladujte nejlépe pověšené za všitá poutka.

Pozor, usňová obuv není vhodná pro nošení ve vlhku a dešti. Useň není voděodolná. Ve vlhku se i rychle opotřebují kožené podrážky. Mějte na paměti: Pokud je useň vlhká, pak je velice tvárná – což má za následek nevratný tvar. Vlhkou usňovou obuv sušte postupně, bez tepelného zdroje. Obuv je dobré lehce vycpat novinovým papírem a po uschnutí zvláčnit krémem.

Přípravky typu Indulona apod. NIKDY nepoužívejte na usňovou obuv. Tento typ prostředku není určen pro ošetření usňové obuvi.

Lakovaná useň – má povrch choulostivý na mechanické a chemické vlivy a rozmáčení. Vlivem teploty pod bodem mrazu může tato useň popraskat. Nečistoty odstraňte vlhkým měkkým hadříkem. Ošetřujte krémem na lakované usně.

<http://www.krojovaobuv.cz/>

